

Handhavingsarrangement helingbestrijding voor handelaren in ongeregelde en gebruikte goederen in de gemeente Leeuwarden

Inleiding

Straatroven, woninginbraken en overvallen hebben een grote impact op de slachtoffers en vormen een gevaar voor de openbare orde en het woon- en leefklimaat. De gestolen goederen worden vaak doorverkocht. Heling is dus veelal het gevolg van een high-impact-crime. Daarom is er alle belang bij om het doorverkopen van gestolen goederen zo moeilijk mogelijk te maken.

In artikel 437 en artikel 437bis van het Wetboek van Strafrecht zijn verplichtingen vastgesteld voor handelaren in gebruikte en ongeregelde goederen. Daarnaast zijn in afdeling 12 onder de artikelen 2:66 tot en met 2:69 van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) ook een aantal verplichtingen vastgelegd voor handelaren in voornoemde goederen. Het niet voldoen aan deze verplichtingen levert, vooral bij herhaling, de aanmerkelijke kans op dat er heling plaatsvindt en levert dus een inbreuk op de openbare orde op. Als een handelaar deze verplichtingen niet nakomt, kan ik dan ook ter bescherming van de openbare orde bestuurlijke maatregelen nemen. Een maatregel kan zijn dat ik op basis van artikel 174 Gemeentewet het pand sluit van waaruit de overtreding plaatsvindt.

Doel handhavingsarrangement

De doelstelling van de bestuurlijke maatregel is de naleving van de geldende wet- en regelgeving door handelaren, waarmee wordt getracht de afzetmarkt voor goederen die afkomstig zijn van een misdrijf te verkleinen. Dader- en gelegenheidsstructuren ten aanzien van high-impact-crime en ondermijnende criminaliteit worden bestreden met als uiteindelijke doel om hiermee de openbare orde en het woon- en leefklimaat voor alle inwoners van de gemeente Leeuwarden te beschermen.

In deze notitie worden de wettelijke verplichtingen voor handelaren in tweedehands goederen beschreven en daarnaast op welke wijze ik handhaaf tegen geconstateerde overtredingen, waaronder mijn sluitingsbevoegdheid.

Wettelijke verplichtingen handelaren

Voor de aanpak van heling zijn opkopers en handelaren in tweedehands goederen op grond van artikel 437 Wetboek van Strafrecht (WvSr), artikel 1 van het uitvoeringsbesluit artikel 437 WvSr en artikel 2:67 Algemene Plaatselijke Verordening (APV) Leeuwarden, verplicht tot het registreren van alle gebruikte of ongeregelde goederen die worden ingekocht dan wel verkocht. Hieronder worden de wettelijke verplichtingen nader toegelicht.

Wetboek van Strafrecht artikel 437

1. Met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde categorie wordt gestraft de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen handelaar die in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf:
 - a. niet met inachtneming van de bij algemene maatregel van bestuur te stellen regels aantekening houdt van alle gebruikte of ongeregelde goederen die hij heeft verworven dan wel voorhanden heeft,
 - b. een gebruikt of ongeregeld goed verwerft van iemand, zonder dat diegene zijn identificerende persoonsgegevens heeft opgegeven of zonder dat hij die gegevens in zijn administratie heeft aangetekend,
 - c. nalaat zijn administratie op eerste aanvraag ter inzage te geven aan een ambtenaar als bedoeld in artikel 552 van het Wetboek van Strafvordering,
 - d. nalaat een gebruikt of ongeregeld goed dat hij heeft verworven of voorhanden heeft, op eerste vordering van een ambtenaar als bedoeld in onderdeel c, ter bezichtiging af te staan en deze te laten zien waar dit goed in zijn administratie staat ingeschreven,
 - e. een goed dat bij hem door of vanwege de politie met een duidelijke schriftelijke omschrijving als door misdrijf aan de rechthebbende is onttrokken of als verloren is aangegeven, verwerft of voorhanden heeft,
 - f. aan een hem schriftelijk uitgereikt last van een ambtenaar, zoals bedoeld in onderdeel c, tot het gedurende een daarbij aangegeven tijd, veertien dagen niet te boven gaande, bewaren of in bewaring geven van een goed dat hij voorhanden heeft, of aan een hem bij die last gegeven aanwijzing, geen gevolg geeft, of
 - g. nalaat de van hem bij schriftelijke vordering van een ambtenaar, zoals bedoeld in onderdeel c, gevraagde opgaven betreffende door hem verworven of bij hem voorhanden zijnde goederen binnen de termijn, bij de vordering gesteld, naar waarheid te verschaffen.
 - h. Met dezelfde straf wordt gestraft de voor de handelaar uit het eerste lid optredende persoon die een feit begaat als in dit lid onder a tot en met g omschreven;

2. De schuldige kan worden ontzet van de uitoefening van het beroep waarin hij de overtreding begaat.
3. Onder ongeregelde goederen worden verstaan goederen die wegens hun aard of uitvoering, hun herkomst of de staat waarin zij verkeren, niet tot de algemeen gangbare goederen kunnen worden gerekend.

Uitvoeringsbesluit ex artikel 437, eerste lid, van het wetboek van strafrecht

Artikel 1

1. De handelaren, bedoeld in artikel 437, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht, zijn opkopers en handelaren in gebruikte en ongeregelde goederen, metalen, edelstenen, uurwerken, kunstvoorwerpen, auto's, motorfietsen, bromfietsen, fietsen, foto-, film-, radio-, audio- en videoapparatuur en apparatuur voor automatische registratie.
2. In het eerste lid wordt onder metalen mede verstaan: legeringen en metalloïden.

Arti-
kel
2

1. Indien de in artikel 1 aangewezen handelaar de koopprijs van koper en koperlegeringen in contant geld voldoet, controleert hij de identiteit van de aanbieder aan de hand van een identiteitsbewijs in de zin van artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht.
2. De handelaar, aangewezen in artikel 1 van dit besluit, voldoet aan de verplichting ingevolge artikel 437, eerste lid, onder a, van het Wetboek van Strafrecht tot het aantekening houden van alle gebruikte of ongeregelde goederen die hij heeft verworven of voorhanden heeft indien hij een doorlopend en een door of namens de burgemeester gewaarmerkt register houdt en daarin onverwijld vermeldt:
 - a. het volgnummer van de aantekening met betrekking tot het goed;
 - b. de datum van verkrijging van het goed;
 - c. een omschrijving van het goed, daaronder begrepen - voor zover dat mogelijk is - soort, merk en nummer van het goed;
 - d. de koopprijs of andere voorwaarden van verkrijging van het goed;
 - e. de naam en het adres van degene van wie het goed is verkregen;
 - f. zowel een omschrijving als het nummer van het document bedoeld in het eerste lid waarmee hij de identiteit van de aanbieder heeft vastgesteld, voor zover het de inkoop van koper en koperlegeringen betreft en de koopprijs van dat goed in contant geld wordt uitbetaald.

Algemene Plaatselijke Verordening Leeuwarden

Artikel 2:66 Begripsomschrijving

In deze afdeling wordt verstaan onder:

- a) handelaar: de handelaar als bedoeld in artikel 1 van de algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 437, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht;
- b) verkoopregister: het aantekening houden van het verkopen of op andere wijze overdragen van alle gebruikte en ongeregelde goederen door de handelaar.

Artikel 2:67 Verplichtingen met betrekking tot het verkoopregister

1. De handelaar is verplicht aantekening te houden van alle gebruikte of ongeregelde goederen die hij verkoopt of op andere wijze overdraagt, in een doorlopend en een door of namens de burgemeester gewaarmerkt register en daarin vermeldt hij onverwijld:
 - a. het volgnummer van de aantekening met betrekking tot het goed;
 - b. de datum van verkoop of overdracht van het goed;
 - c. een omschrijving van het goed, daaronder begrepen – voor zover dat mogelijk is – soort, merk en nummer van het goed;
 - d. de verkoopprijs of andere voorwaarden voor overdracht van het goed;
 - e. de naam en het adres van degene die het goed heeft verkregen.
2. De burgemeester is bevoegd vrijstelling te verlenen van deze verplichtingen.

Toelichting artikel 2:67 verplichtingen met betrekking tot het verkoopregister

De burgemeester heeft het digitaal opkopers register (DOR) middels het besluit van 7 april 2014 gewaarmerkt. In het DOR is zowel het inkoop- als verkoopregister weergegeven. Het DOR is in een beveiligde omgeving beschikbaar gesteld via <https://opkopersregister.stopheling.nl/>.

Artikel 2:68 Voorschriften als bedoeld in artikel 437ter, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht
De handelaar of een voor hem handelend persoon is verplicht:

- a. wanneer hij overeenkomstig het bepaalde in artikel 437 ter, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht, de burgemeester of de door deze aangewezen ambtenaar er schriftelijk van in kennis stelt dat hij van het opkopen een beroep of gewoonte maakt, daarbij tevens schriftelijk opgave te doen van zijn woonadres en van het volledig adres van elke lokaliteit door hem ten behoeve van zijn onderneming in gebruik genomen;
- b. de onder a bedoelde functionaris onder aanbieding van zijn register(s) onverwijld doch in ieder geval binnen drie dagen, schriftelijk in kennis te stellen van een verandering van zijn woonadres, zomede van het adres of de adressen van een bij hem ten behoeve van zijn onderneming in gebruik zijnde lokaliteit;
- c. aan de hoofdingang van de lokaliteit waar de onderneming is gevestigd een kenteken te hebben waarop zijn naam en de aard van de onderneming duidelijk zichtbaar voorkomen;
- d. indien hij in de gelegenheid is enig goed te verkrijgen waarvan redelijkerwijs kan worden vermoed dat het van misdrijf afkomstig is of voor de rechthebbende verloren is gegaan, hiervan onverwijld kennis te geven aan de onder a bedoelde functionaris;
- e. zijn administratie op eerste aanvraag ter inzage te geven aan de burgemeester of een daartoe door de burgemeester aangewezen ambtenaar;
- f. wanneer hij heeft opgehouden van het opkopen een beroep of gewoonte te maken, onderscheidenlijk het beroep van handelaar niet langer uitoefent, de onder a bedoelde functionaris hiervan onverwijld doch in ieder geval binnen drie dagen schriftelijk in kennis te stellen.

Toelichting artikel 2:68a Voorschriften als bedoeld in artikel 437ter, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht

Voor handelaren is een landelijk Digitaal Opkopers Loket (DOL) ingericht waar ondernemers, die werkzaam zijn of willen zijn als handelaar, zich kunnen laten registreren en melding kunnen maken van feiten zoals beschreven in artikel 2:68 lid a van de APV. Het DOL is in een beveiligde omgeving beschikbaar gesteld via <https://www.ikbenhandelaar.nl>.

Artikel 2:69 Vervreemding van door opkoop verkregen goederen

Het is de handelaar of een voor hem handelend persoon verboden enig door opkoop verkregen goed gedurende de eerste drie dagen dat het onder zijn berusting is, over te dragen of daarin enige wijziging aan te brengen tenzij deze wijziging van geen invloed is op de herkenbaarheid van het goed.

Handhaven op geconstateerde overtredingen

Actieve houding handelaar tegengaan heling

Van een handelaar wordt verwacht dat hij zich aan de geldende wet- en regelgeving houdt. Juist van een handelaar moet uitmuntend gedrag worden verwacht om heling actief tegen te gaan. Heling is het gevolg van een high-impact-crime en heeft een grote impact op het woon- en leefklimaat en tast de openbare orde aan. Ik zie heling als een zeer ernstig incident.

Om de handelaar hierin tegemoet te komen heb ik het Digitaal Opkopers Register (DOR) als gewaarmerkt register aangewezen. Daarnaast maakt de gemeente Leeuwarden gebruik van het landelijk Digitaal Opkopers Loket (DOL) waar de handelaar zich eenvoudig kan aanmelden als handelaar.

Wanneer het aannemelijk is dat een handelaar zich schuldig maakt aan heling is dat een buitengewoon ernstige aantasting van het woon- en leefklimaat en de aantasting van de openbare orde. De handelaar is de centrale spil in het voorkomen dat uit diefstal afkomstige goederen hun weg vinden naar de reguliere markt. Daarmee vervult de handelaar óók een belangrijke maatschappelijke functie. Ik heb de omstandigheden gecreëerd waaronder de handelaar zijn bedrijfsactiviteiten op een correcte en integere wijze kan uitvoeren. Als blijkt dat de handelaar het nalaat om in overeenstemming hiermee te handelen en zich hierdoor schuldig maakt aan heling, reken ik dit de handelaar buitengewoon zwaar aan. Ik zal dan ook direct overgaan tot sluiting van de inrichting voor de duur van in beginsel drie maanden. Bij recidive sluit ik de inrichting voor onbepaalde tijd. Ik heb er dan geen vertrouwen meer in dat de handelaar zich voldoende zal inzetten om heling tegen te gaan. Hieronder wordt de sluitingsbevoegdheid omschreven.

Sluitingsbevoegdheid Gemeentewet en Algemene Plaatselijke Verordening

Ik ontleen mijn sluitingsbevoegdheid op grond van artikel 174 Gemeentewet. In dit artikel is opgenomen dat de burgemeester belast is met het toezicht op de openbare samenkomsten en gemakkelijkheden alsmede op de voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven.

Om de sluitingsbevoegdheid meer kracht bij te zetten is de sluitingsbevoegdheid opgenomen in artikel 2:78 van de Algemene Plaatselijke Verordening Leeuwarden. In dit artikel is opgenomen dat de burgemeester een voor het publiek openstaand gebouw of een bij dat gebouw behorend erf als bedoeld in artikel 174 van de Gemeentewet in het belang van de openbare orde, veiligheid, gezondheid of zedelijkheid of als er naar zijn oordeel sprake is van bijzondere omstandigheden voor een bepaalde duur geheel of gedeeltelijk kan sluiten.

Niet voldoen aan voorschriften

Het niet voldoen aan de voorschriften uit afdeling 12 APV Leeuwarden en de artikel 437 en 437bis van het Wetboek van Strafrecht betekent niet direct dat sprake is van heling. Het betekent wel dat een handelaar nalatig is in zijn plicht om heling actief tegen te gaan. Het (herhaaldelijk) niet naleven van deze voorschriften levert de aanmerkelijke kans op dat er heling plaatsvindt, hetgeen een inbreuk op de openbare orde oplevert.

Op het niet voldoen aan deze voorschriften volgt daarom in beginsel een bestuurlijke waarschuwing. De handelaar krijgt daarbij de ruimte om zijn gedrag aan te passen en maatregelen te nemen.

Het hangt van de ernst van de overtredingen af hoeveel waarschuwingen er worden gegeven, voor er daadwerkelijk wordt overgegaan tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie.

Ik reken het een handelaar bijvoorbeeld zwaarder aan wanneer hij vermoedens van een strafbaar feit niet meldt, dan wanneer hij zijn in- en/of verkoopregister niet (volledig) heeft bijgehouden.

Ook reken ik het een handelaar zwaar aan, indien hij een toezichthouder geen medewerking verleent bij het controleren van het in- en/of verkoopregister. Immers, heling kan alleen voorkomen worden als handelaren en toezichthouders daarbij samenwerken. Wordt geen medewerking verleend aan een toezichthouder, wordt derhalve eveneens eenmalig een waarschuwing gegeven, waarna bij een tweede constatering sluiting voor de duur van in beginsel drie maanden volgt. Hetzelfde geldt voor het niet naleven van een last van de toezichthouder om een verdacht goed voor een bepaalde periode onder zich te houden dan wel een andere aanwijzing gegeven bij die last (artikel 437, lid 1, sub f WvSr). Een handelaar die zich hier niet aan houdt, geeft toezichthouders onvoldoende ruimte om strafbare feiten te constateren. Ook in deze situaties waarschuw ik daarom slechts eenmalig.

Ook het verwerven van een goed van een minderjarige reken ik zwaar aan. Jeugdcriminaliteit is zeer kwalijk, een gevaar voor de openbare orde en het leefklimaat en dit dient zoveel mogelijk voorkomen en bestreden te worden. Indien een goed van een minderjarige wordt verworven, wordt derhalve eveneens eenmalig een waarschuwing gegeven, waarna bij een tweede constatering sluiting voor de duur van in beginsel drie maanden volgt. Een eerdere bestuurlijke maatregel wordt bij overtredingen in de twee daaropvolgende jaren nadat de overtreding is geconstateerd, meegewogen bij eventuele opvolgende bestuurlijke besluiten jegens de handelaar.

In onderstaand schema wordt per soort overtreding aangegeven op welke wijze hier mee om wordt gegaan.

Overtreding	Bestuurlijke maatregel
Niet hebben of niet correct bijhouden in en/of verkoopregister (waaronder identificatieplicht)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Schriftelijke waarschuwing 2. Last onder dwangsom van € 750,- per keer met een maximum van € 1500,- 3. Sluiting voor een maand 4. Sluiting voor drie maanden 5. Sluiting voor een jaar
Nalaten melding te doen indien redelijkerwijs kan worden vermoed dat het goed van diefstal afkomstig is	<ol style="list-style-type: none"> 1. Schriftelijke waarschuwing 2. Sluiting voor drie maanden 3. Sluiting voor onbepaalde tijd
Het verwerven van een goed van een minderjarige	<ol style="list-style-type: none"> 1. Schriftelijke waarschuwing 2. Sluiting voor drie maanden 3. Sluiting voor onbepaalde tijd
Ingekocht goed korter dan drie dagen onder zich houden	<ol style="list-style-type: none"> 1. Schriftelijke waarschuwing 2. Last onder dwangsom van € 750,- per keer met een maximum van € 1500,- 3. Sluiting voor een maand 4. Sluiting voor drie maanden 5. Sluiting voor een jaar
Nalaten medewerking te verlenen aan de toezichthouder bij de controle van het in- en of verkoopregister	<ol style="list-style-type: none"> 1. Schriftelijke waarschuwing 2. Sluiting voor drie maanden 3. Sluiting voor onbepaalde tijd
Niet-naleven last toezichthouder tot langer onder zich houden van een verdacht goed dan wel een andere aanwijzing uit de last	<ol style="list-style-type: none"> 1. Schriftelijke waarschuwing 2. Sluiting voor drie maanden 3. Sluiting voor onbepaalde tijd
Heling	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sluiting voor drie maanden 2. Sluiting voor onbepaalde tijd

Inwerkingtreding

Het handhavingsarrangement helingbestrijding treedt in werking met ingang van de dag na publicatie.

Burgemeestersbesluit

De burgemeester besluit het handhavingsarrangement helingbestrijding vast te stellen onder gelijke intrekking van het nog geldende handhavingsarrangement helingbestrijding met kenmerk 2017-Z46103 dd. 1 september 2017.

Leeuwarden, 11 januari 2021,

mr. S. van Haersma Buma